

# DOMOVINA

MÊSZECSNE NOVINE ZA SZLOVENSZKI NÁROD

II. LÊTO

BUDAPEST, 1921 JUNIUSA 15-TOGA

7. NUMERA.

## Hamisni glászi od naprêidênja Jugo-szlávov do Rábe.

Jugoszlávské novine szo v májusi pa zdaj v juniusi vecskrát tákse glásze prineszle, ka do Jugoszlávi naprêšli do Rábe i obszédejo z etoga krája gránice bodócsé tiszte msterne vesznice, gde vogrszkiszlovenje prebivajo i obszédejo túdi Szentgotthárd, steri váras onizaszlovenszkoga drzsijo. Glászijo nadale, ka szo oni antanta privoljený dóbili ktomi. Etakse glásze túdi po szkrivni potáj dájó razsúrjávati. Nyúvi zsandárje, pa finance, nyúvi csesznicke nasemi lúsztví vszepovszéd gucsijo od toga i csi eden Vend z etoga krája tá prék pride k nyim v káksem déli, z têmei glászi ga napunyávajo.

Z popolno gvúsnoga i podgovernoga mészta na znánye dámo, ka tē glászi níksega fundamentuma némajo. Jugoszlávi szo nē dóbili i ne dobíjo dopúscsénye antanta k tákseni deli i niti eden prtvelke zemlé ne szmējo obszészti.

Jugoszlávski cio je previdécsi. Oni z-tēmi glászi lúsztvó presztrastí i v nyúve múzge zapelati scséjo. Tó szo nyúve klúcske, jálne prílike, z sterimi oni od tri-stíri lét mao szebé, lúsztvó i szvét zapelávajo. Ali tē jálne, klúcske poté szo zsé dobro poznane vszepovszéd, oni sze mocsno vkánijo, csi tak miszljijo, ka z táksim kleptanyem szebi prijátele szprávijo. Té klepótec nē szamo nase lúsztvó nego szvét zsé túdi zácsa dobro poznati.

Oni dobro vidíjo i vszvoji novínaj z csemérom pa z dreszélnosztjov písejo od toga, ka sze nasi vogrszki-szlovenszki brati nazájterejo v Vogrszki ország, ka szo z dúšov-télóv proti nyúvom ládányi: tē glásze rávnocs zato dájó razsúrjávati, naj protisztanēnye lúsztvá vlomíjo i poterejo pa na podánye zmágajo. Zmerkanya je vrédno, ka oni szami, vidívi, ka sze nase lúsztvó prevedno nazájtere v Vogrszki ország, nesztanoma potdrjávajo, ka szo gránice definitivno szkoncsane i dónok z drúgoga krája oznanújejo, ka de gránice Rába voda.

Zmésani, zablódjeni neszrecsni lúdjé! Oni bi celi szvét radi pozsrli. Od toga sze nyim túdi dréma, ka do naprêšli od Szemeringa pa do Sopróna i ne vidíjo velke kmicsne obláke, steri sze proti nyim zdágávajo. Tiszto lúsztvó je nezadovolno, stero je pod nyúvim ládanyem i escse dónok vecs protivnoga lúsztvá scséjo pod szébe szpraviti.

Naj szamo naprêido do Szentgotthárda pa dale! Mi z mirovnim poglédom csákamo prísesztoszt.

## „Blájzseni ország“.

Escse je dén omurnosztí nē priso, escse nesztanoma tescséjo velke recsi jugoszlávskoga drémánya, ali zató mi probajmo omurno gucsati zsnyimi. Oni nam prevedno navócsi mecsejo, ka sze mí nazájteremo v Vogrszki ország, v tē „blájzseni ország“, kak oni spótlivo právjio.

Za isztino vam právim, Krájnszki Szlovenci, ka nase lúsztvó bógsi guasztus má, gda sze k Vogrszkomi országi vlecsé, kak ví, gda sze k Szerbiji pridrúzsíte.

Poglednite tē lépi ország, poglednite nyegove lépe bregé i goré, pa nyegove lépe dolé i ravine, poglednite tó dobró i rodno zemló, gdé sze vsze póva, ka lúsztví trbé. Poglednite nyegove lépe i velke vodé, poglednite nyegove várase, gde sze vsze nájde, i vsze szprávla, ka kulturen cslovek potrebúje. I poglednite kóli v celőj Europi i po cělom szvéti, ne nájdete niti ednoga országa, steroa bi natura na teliko na jedinsztvo sztvórla i na tó blágoszlovila, kak Vogrszki ország.

I poglednite na toga országa szrcsno, omurno, ednáko miszlécse lúsztvó, stero lázsam ne vórje i tákse ne kové, velke recsi ne glászi, drúge národe ne zape-láva, jálnoszt i klúcske poté ne pozna, pravico lúbi i szvojo mozszo dúznsoszt z dúšov-télóv szpunyáva. Vi, Krájnszki Szlovenci, szte sze v bojní túdi szrcsno opo-násali, ne mogócsé, ka bi vi zgúbili obszténye za prestímanye tisztaga, ka szo Vógrí i Vogrszkoga országa drúgi národje v bojní doprineszli. Edna mócs sze szká-zala szvétí, od stere je niscse nē znó i na steroj sze celi szvét csúdivo. Ne pozábte na tó mócs.

I poglednite vtoga országa velko historio. Ka te vidli? Velke példé na goríaldúvanye za domovíno i za plemenite cíle cslovecsansztva. Vidli te nadale, ka nega v celőj szvétovnoj historii trplívnésega, bole tolerantnoga národa, kak vogrszki národ. Eti je vszáki lehko po szvojem zsvio, szvoj jezík i szvoje návade zdrzso. Zató rávno, ár je Vógrin trplívi bio, zató szmo sze mi máli národje, tak lehko z szrcem z tēlom za Vógre szpoznali, ali ví szami lehko vidíte, ka szmo szvoj jezík goriob-drzsali i escse vnógo vogrszki famíj v nas národ vtóplli, kak tó vnóge páverszke vogrszke iména szve-docsio. I poglednite na vase Horvacske brate, z kím sze oni lehko hválíjo? Ztém ka szo vecs kak jezero lét szvojo nígdr nē vlomíeno drzsávno szamosztójnoszt méli.

Krájnszki Szlovenci, zaisztino vam právim, ne spó-tárte sze, ka sze mí k „blájzseni országi“ vlecsémo. V historii „gori“ pa „doj“ ide pót. Nevéte, ka sze escse zná zgodíti. Máli národ szte i nindri némate szvojeaga omurnoga prijátele. Becs je vász vszio Vógre odúriti, ár je ztém Becs szvoje poszebne cíle méo. I ví szte kak dober vucsenik Vógre odúrlí, csi szte glí niti ednoga zroka nē méli tákse csíniti.

Krájnszki Szlovenci, omurno zémte v pamet vas polozsáj. Gosztúvanye ne sztojí na veke. Igranye sze



ednók szkoncsa, velki bobén nede vszigdár dünkao, vrtencek szfaliyo i vò sze szpijë vino. Má bidti, ka pride vrèmen, gda te sze vi túdi k tomi „blájzensomi országi“ vlékli.

Krainszki Szloveni, zaisztino, zaisztino vam právim; mi, ki sze esce zdaj stúkamo pa krégamo, zadobimo, ka vász vas polozsáj k „blájzensomi országi“ potiszne.

## Vogrszka vola.

Májusa szlédnye dni je stirideszét Svájcerov hodilo v Budapesti. Brodili szo vogrszke násztaje. Pri ravniteli Horthy Miklósi szo túdi hodili, ki je nyim eden gucs drzso, steri je szrcé Svájcerszki gospódov globoko tekno. Mi tak miszlimo, ka je denésno vogrszko volo esce nise ne szpismo doj z tak isztinszkimi i právimi recsámi, líki té gucs, záto ga eti nasemi lúsztví notrikázemo.

„Mi szmo bojno nê stéli; nas velki miniszter Tisza István je proti bojni bio. Ali gda szo nász na bojno pritisznoli, vcsinili szmo naso zdúsnosz. Niti eden národ je nê telko krvi zgúbo, kak Vógri; gda je napré trbêlo idti, ali gdé je edno zmenkanye vò trbêlo szpuniti, tá szo Vógri bili posztávleni, ár sze je na nyúvo neposzebisno vitéztvo mogóse bíló zavúpati. Po krvávom áldovi bojne je nóvo vardévanye csakalo na nász. Zmót-eno válovyje bolsevizmusa sze na nász vléjalo, i gda szmo tó túdi presztáli, szlédnye vardévanye je prislo na nász, obszedjenýe nase zemlé od protivne vojzke. Ka je osztanolo, je rús bio. Toga szmo mogli odprvim krajszpraviti. Mi ne dénemo nase roké na hrbet, nego délamo. Isztina, ka nam fali lész za nase bojce, zselézna peccina za nase peccí, materia za nase szelénice: ali záto mi délamo brezi trúda, brezi múda, ár je nasa batrivnoszt nê vlomjena, ár mi sztálno volo mápmo na zsítek, ár mi v prisésztnoszti i v právici vúpamo. Mi szmo nê kodiske. Gda me je Mac Cormick szenátor pito, csi pomócs szelèmo, sztálno szam pravo: nê. Zszvoje mócsi scsèmo rús krajszpraviti, zszvojimi prilíkami scsèmo zidati i sztálno volov scsèmo na goriposztávlenyi Vogrszkoga országa délati. Velka povóden ogrízávanya tecsé okóli nász, zmozsní vihérje lagve náklonoszti písejo na nász, ali záto mi ednáko napré idemo po nasoj póti, po sterij hodécsi prve ali szlédli k cíli pridemo. Mi sze zavúpamo na zdravo mócs vogrszkoga lúszta. Po mojem pozványi kak brodár szam na vékse dalecs bio od domovine, dvakrát szam szvét kóli obhodo, doszta národov szam vido, ali nega niti ednoga, steri bi vékso dúsevnó mócs méo, kak vogrszko lúszto. Ednáko mislénýe, obcsúténýe za pravico, délavnoszt, csiszta gláva i prilicsnoszt vogrszko lúszto na nájvisise sztube posztávi: tákse lúszto more k cíli pridti. Záto vörjem, ka sze Vogrszki ország vkrátkom cajti nazájzazida. I kak mo mi naprésli, tak nazájpride vúpaznoszt vonésnyi országov k nam. Kém vecs tühéncov pride k nam, tém hitré sze razgoni tiszta meglá, steró szo protivnicke napravili okóli nász. Vszáki tühénc lehko vídi, ka v nasem országi példevréden réd kraltúje, ka je bíli terror frlika i ka szmo mi nájménýe na teliko demokraticsní kaj oni országye, steri sze z tém iménom imenújejo. Má bidti ka de nam velka neszreca, stera je nász doszégno, esce za szreco szlúzsila. Vognyi de z szeléza ocel, i nasa vola je túdi v tom velkom pozsári ocelna grátala. Sors je nász, ki szmo eti osztanoli, blízse prineszo ednoga k tomi drúgomi vednoj nevóli i vednom vúpányi“.

## Wilson pa Vogrszkoga országa raztálanye.

Zcsaszoma sze vópokázsejo vszi oni zroki, steri szo tó vnógo mantro na Vogrszkoga országa lúszto prineszli. Gda szo v angluskom parlamenti eden za drúgim gorizstanoli velki i héresni angluski politikusovje i vò szo pokázali velke nepravice, stero szo proti v Vogrszkom országi prebivájósim národóm napravile, gori je sztano Lord Curson miniszter i ocsivesezo je ovado, ka on túdi nepozna one zroke, steri szo raztálanye Vogrszkoga országa z szebom prineszli i tak miszli, ka malo lúdiv jeszte ki té zroke poznajo. On li telko zná, ka je Wilson, amerikánszki prezident, té zroke brodo i za dobro szpozno.

Ztém odgóvorom je vópovédano, ka angluska politika nescse prékzèti odgovorenoszt za raztálanye Vogrszkoga országa i ka odgovorenoszt na Wilson prezidenti lezsi. Ali Wilson prezident je nê eden poszeben cslovek, nego poglavár nájzmozsnésega országa szvétá. Edno moremo pitati, znájo amerikánszki pörgarje, ka doszta národov, doszta millionov lúszta Wilsona, pa Amerikánszke Zjedinjene Drzsáve tózsi za vsze one moke, mantre, nepravice, stero szo sze proti nyim napravile?

Gda je Wilson velko nevólo napravo, nazáj sze potégno. I nazáj sze potégnoa amerikánszka politika túdi. Pitati moremo jeli je tó mozska náveda, nevólo napraviti i té sze nazájpotégnoti? I pitati moremo, znájo amerikánszki pörgarje, kak velka odgovorenoszt szpádne na Amerikánszke Zjedinjene Drzsáve pred historiov?

Amerika je vszvét notrilúcsila velko ideo: vszáki národ naj szam odócsi, kama scsé szlisiti, ali niti ednoga sztpója je nê vcsinili, naj sze tá pravica ríezen národóm dá. Véksega nanyéjemánya je esce nê bíló na szvétí. Bojna sze szkoncsala voné na mezóvaj, ali véksa bojna sztoj i v érsztvinszkom szitki i v mislénýi lúszta.

## Ausztríjszka politika pa Vogrszki ország.

Vályi Felix v Londoni prebivájócsi reditel Revue Politique Internationale novine je v Pester Lloyd-i eden cikl napiszo, od steroga v Vogrszkom országi, v Ausztriji i v vonésnyi országaj doszta gucsíjo. Vecs prestímani velki politikusovje je na té cikl odgóvor napiszo. Záto mi túdi vrédno drzsimo glávni tao toga artikulusa nasim cstítelom notripokázati.

Vályi vópokázse ka szo nisterni ausztrijánszki politikusovje bili oni, ki szo zsé v bojni na raztálányi Vogrszkoga országa pa szkrívoma délati.

„Gda sze je Vogrszki ország z Ausztrijov v 1867-om léti vözglíjo, právi té cikl, té je zstiek Ausztrije podúzo, ládanye caszarke familie je na pétdeszét lét ogvúso, za prjátela je zéo szvojeja szkazlivnoga protivnika, ki je v szvétovnoj bojni szvoj mecs szkrivoma v nyega potisznó. V Bécsi szo cserezs bojne lúdyé ládali, ki szo Vogrszkoga országa historio i náprave nê razmili, pa táksi, ki szo proti Vógrom odpréto pa szkrívoma délati.

Gda je grof Czernin vonésnyi miniszter gráto, antantszkim politikusom je szkrívoma na znánye dó, ka szo szamo Vógri oni, ki ne dopúszti, ka bi sze monarchia z némszoga zavézka vóvtgrnola, i csi bi on mogócsi bio Vógre dojvlomiti, té bi monarchio vecs nika nê nazájdrzsalo kantanti prékzstópti. Piszma, stera tó szvedocsíjo, szo vódone vednoj v francuskom pa van-



gluskom jeziki postampanoj knigi. Vszáki zná nadale, ka je grof Czernin v 1918-om léti délo, ali tó je tak nepirlisno vcsno, ka je miniszterszki sztolec tamnyáti mogo.

Cslovek szí nemre vözmiszliti, kaksí düh je vodo té szlépe ausztrijzske drémare. V bojni je millión dobri vogrszki katonov szpadnalo za cíle, steri szo nê vogrszke domovine cíli bíli. Na konci bojne, gda szo zse vszi Szlávi Ausztrijo povrgli, szo Vögri bránili Ausztrijo na taljanszkom frontí i v tom vrémeni je grof Czernin szlázszke agente, Sustericsa, pa Mataja v Svájce poszlo, naj na pogübelnoszt Vogrszkoga országa délaio. I gda szo Vögri za Ausztrijo zsítek aldúvali, té je Ausztrija szvoj mecs v nyi potisznola. Ausztrija je odlöcsila Vogrszki ország od cëloga szvéta; cserez dvé léti szo zse v Becsi délati oni ruzsni glászi, kí szo cëli szvét v morje lázsov vtonili i proti Vögrom hujszkali. Nigdar sze je v hístórii vecs tak rúzsnoaga déla nê zgódilo.

Ktomi artikulusi mi Vendi túdi známo nika cujdjáti, stero nas máli národ dotika. Té szlépi ausztrijánszki politikusovje szo v bojni szkrivoma na trializmusi délati. Z Becsa szo nadigávali Krájnec, naj oni za jugoszlázszke cíle délaio. V Becsi szo rédili Jugoszlávijo zse v bojni. Persze oni szo tak miszlili ka tá Jugoszlávía pod Becs szpádne, ki Krájneci szo zse vüpli, ka oni bódo prédnyi lúdje v toj Jugoszláviji, ka do oni vodili Szrbe, Horváte, pa Bosnyáke, ka do oni ládali v tom trétiem táli ausztrijzske-vogrszke-jugoszlázszke monarchie. Tak sze rédla z Becsa vözhájajöcsov pomocöv jugoszlázszka náúsenoszt v Szloveniji zse cserez bojne. Pride cajt, gda vsze tó szkrívno grobanye pred ocí szvéta posztávimo.

## Vendszka (vogrszka-szlovenszka) bibliografia.

(Nadalávanye.)

13. *Kniga molitvena* vsteroj sze nahájajo razlócne poznize molitvi z dvojmj pridavekom na haszek szlovenszkoga národa na szvetloszt dána. Sze nájde v Radgoni pri Weitzinger Aloysi 1813. — Tó je Radgonszko vödvávanye knige molitvene, stero szmo zse pod 6. nazöcsili. Tá kniga je esce dosztrakrát vödána.

14. *Novvi Zákon* ali Testamentom Goszpodna Nasega Jezusa Krisztusa zdaj oprvics z Grcskoga na sztári szlovenszki jezik obrnyeni po *Stevan Kuzmicsi* Surdánszkom. Vu Posoni 1817. Stámpáni z Piszkmí Belnajevoj Jerbesini. — Ta knizica je Evangelium Szvétoaga Matéa.

15. *Növi Abeczedár* z nisteri nemski táksi knizsicz vküp pobráni, i na szlovenszki jezik preobrnjen po *L. S. P. S.* Stámpáni v Soproni pri Kultsár Kataline Odvétki v 1820<sup>tem</sup> leti.

16. *Diktomszke versuske i molitvene knizsicz* za to málo szöszko deczo szprávlene po *Kis János*... na nas szlovenszki jezik obrnyene po *Barla Miháli*, kövágörské fare dúhovnom pasztéri. V Soproni 1820.

17. *Krszcsánszke növe peszmene knige* szprávlene evangélicánszkm gmainam. V Soproni, Stámpane Sz. Kultsár Kataline pizskmi v 1823 leti. — Predgovor té knige, pizsan v Kövágó-Örsi 4-toga januáriusa leta 1821., nam právi, ka je tó lépo knigo *Barla Miháli* pizszo. Barla Miháli sze v Szoboti leta 1778. naródo; vcsio sze v Soproni pa v Jeni v Némskoj. Szlédkar je pósztáo farar v Kövágó-Örsi, pa je tam osztáo do szvoje szmrí, do leta 1824.

18. *Abecedár* z steroga sze détcza prav szlováriti, takáj cstéti navcsi pouleg vnouogoga haszna rázuma z novics z ostámpáni. Vu Varasdini 1828. pri Szangilla János.

19. *Dúhovni Áldovi* ali Molitvene knige krszcsenikom na szrdzca i díce opravó i obeszélávanye vu túzsn zsitka vöráj Szprávlene po *Czipott Gyúry* Evangélicánszke Hodoske Fare Dúhovniki. V Szombatheli z Perger Ferentza pizskmi 1829.

20. *Krátki Návk Vogrszkoga Jezika* za Zacsetnike, vödáni od *Goszpona Szalay Imrea*. Na Vandszka Vúszta prenessen po *Kossics Jösefi*, Gornyo-Szinicskom Plebánosi, Sztroskom Plemenite Zseleznoaga Vármegéva obcsene vöstámpáni. V Grádczi. Papír ino Natiszkaneye od Leykam Andrása 1833.

21. *D. Luther Martina máli kátekizmus* ali glávni návk szvéte vere Krsztsánszke Naime za deczo szprávis evangélicánszki. Vödáni po *Kardos János* Hodoskom Dúhovniki. V Pesti Stámpáni vu Násztavi plem. Trattner—Károlyivój 1837.

22. *Krátki Návk krsztsánszta*. Naime za deczo obcsin evangélicánszki okrogline szlovenszke ksztolí goszpodnovomi obprvim prihájati zselócso szprávleni ino Vödáni po *Kardos János* Hodoskom Dúhovniki. V Pesti, Stámpáni vu Násztavi plem. Trattner—Károlyivój 1837.

23. *Szvéti evangéliumi* za nedele i szvétké celoga leta v Radgoni 1840. pa 1844.

24. *Zobrizsani Szloven i Szlovenka* med Mürov i Rábov. Nájde sze v Körmendini pri Udvary Ferenci Knigovezari (1845?).

25. *Mála Historia Bibliszka* ali Sz. Pizsma Mészta. Navktüpe Z napredávanyem pogübelnosztí Jeruszálema. Naime za deczo sól evangélicánszki vödána po *Kardos János* Hodoskom Dúhovniki (1840?).

26. *D. Luther Martina máli kátekizmus* ali glávni návk szvéte vere krsztsánszke. Naime za deczo szprávis evangélicánszki. Vödáni po *Kardos János* Hodoskom Dúhovniki. Nájde sze v Lendavi pri Balogh Árpád knigovezari. Stámpano Leykam-Josefsthal v Gradci (1851?).

27. *Veliki Kátekizmus*. Katolicánszkoj mladoszti za pravi Krszcsánszki návk. Po Kralezski derzsanyaj. Sze nájde v Radgoni, pri Weitzinger I. A. Duga ulicza hizse sztevílo 18. Natis A. Leykamovih dedicev v Gradci. (Med lét 1848—1867.)

28. *Krszcsánszta Abécse* tó je krszcsánszke vere návuka prvi zacseték. Za deczo evangélicánszko oszem, devét lét sztaro etc. Z vogrszkoga jezika obrnyeni. Nájde sze v Muraszombati pri Arvai B. (Ascher B. i szinovi.) (1845?)

29. *Növi Zákon* ali Testamentom Goszpodna Nasega Jezusa Krisztusa zdaj oprvics z Grcskoga na sztári szlovenszki jezik obrnyeni po *Küzemics Stevani* Surdánszkom Farari. *I knige zoltárszke*. V Kőszegi, 1848. Stámpáni z sztroskom i pizskmi Reichard Károla i Szinov. — Növo vödványe Küzemics Stevana „Nouvoga Zákona“, steri je privkrát leta 1771. bio stámpan v Halli.

30. *Knige zoltárszke*. Szlovenscene po *Terplán Sándori* Püczonszkom Farari. V Kőszegi, 1848. Stámpane z sztroskom i pizskmi Reichard Károla i Szinov. — Terplán Sándor sze v Szvéto Benedeki 1-ovoga májusa leta 1816. naródo. Leta 1844. pósztáo je za Farara v Püczonczí, pa je tam osztáo do szvoje szmrí, do leta 1858.

31. *Zgodbe vogrszkoga králeszta*. Szpiszáo *Kossics Jözsef* plebános v gorejnem Sziníki. Natiszka od Bertalanffy Imrea v Szombatheli vu leti 1848.



32. *Krsztsianszke czerkevne peszmi*. Stampane z sztroskom i piszkmi Reichard Károla i Szinov. Kőszeg, 1848. — Té peszmi je Kardos János hodoski Farar dojobrno z vovrszkoگا jezika.

33. *Krsztsianszke czerkevne peszmi*. Vödáne szpráviscsam-evangelicsanzkim. Najde sze v Lendavi pri Balogh Árpád Knigovezari. Stampano Leykam-Josefthal v Gradci. — Nóvo vödánye knige pod 32.

34. *Szvéta krizsna pot* ali bridko trplénye ino szmrť nassegá goszpodna Jesusa Kristussa na pinizno premisláványe ino poboznoszt, za katolicszászke krszcenike. V Gráci 1850. — Z nóva je vödáne v Pesti leta 1870.

35. *Pobozsne molitvi* za poszeбно csészt bozso. Vödáne Odebránim Vere Evangelionszke. 1851. — Kardos Jánosá delo.

36. *Nóvi Abeczedár* z nisteri nemski táksi knizsecz vktip pobráni i na szlovenszki jezík preobrnjen po L. S. P. S. Stampani v M. Óvári pri Czéh Sándori z sztroskom Balogh Andrása knigvezára, 1853.

37. *Kniga molitvena szlaro-szlovenszka*. V steroj sze najdejo razloszne Molitvi, Litanie, szv. Peszmi za vszako prilozsno potrebcsino i szv. Krizsna pot. Na haszek katolicszászkim krszcenikom. Najde sze v Radgoni pri Weitzinger Jánosí.

38. *Dühovna Hrána* ali knizsica puna lepih návukov, molitve i peszem za katolicszászke krszcenike. Najde sze v Radgoni pri Weitzinger J. knigári, duga ulica, hizsna Nő. 18. „Natis A. Leykamovich dedičev.“ 1868. — Tá molitvena kniga je dosztakrát znóva vödána.

(Nadaláványe pride.)

## Bethlen István gróf beszéde a nemzeti-ségi kérdésről.

A költségvetés tárgyalásakor, június 1-én Bethlen gróf magyar miniszterelnök nagy beszédet mondott, melynek a nemzeti-ségi kérdésről szóló részét bő kivonatban közöljük.

„A háború előtt ebben az országban komoly nemzeti-ségi harc nem volt. Mert volt ugyan nemzeti-ségi fészke lő, és, azonban az inkább a felszínen mozgott, a társadalom felsőbb rétegeiben, az intelligencia körében és annak gyökerei a nép lelkébe le nem szálltak. Nem volt ebben az országban elnyomás sem. Ha ma az elszakított területeken lévő magyarság egy tízedrészét élvezné ama jogoknak, amelyeknek birtokában a nemzetségek Magyarországon voltak, úgy igazán boldogok lennének. (Úgy van!) Azonban ezen a helyzeten nagyot változtatott a háború. A háború maga nagy nemzeti-ségi propagátor volt és még inkább a békekötés, amely a nemzetek önrendelkezésének a jegyében indult meg és végeredményében a népek önrendelkezési jogának megsértésével fejeztetett be. A mi katasztrófánk az volt, hogy az a propaganda, amely a nemzeti-ségi érzést felkeltette, éppen azokban az időkben volt a legerősebb és leghatalmasabb és termette gyümölcsseit, amikor a mi katonai és állami összeomlásunk bekövetkezett. Mert hiszen ez idézte elő, hogy a periferiákon az állami hatalom úgyszólván ellenmondás nélkül jutott az egyetlen szervezett erő, a nemzeti-ségi agitátorok kezébe. (Úgy van!) És ha tegnap Sándor Pál itt jónak látta és ízlésesnek, hogy a forradalom előkészítőit tisztára mossa, rá kell, hogy mutassak arra, hogy igenis, a forradalom előkészítői között ott voltak a radikálisok (Úgy van! Úgy van!), az a hitvány társaság (Úgy van!), amely még abban a percben is, amikor a vidéken és a periferiákon egyes erők jelentkeztek és az

ország megvédésére cselekedni akartak volna, ezeknek a karját megfogták és a cselekvést lehetetlenné tették. (Úgy van! Úgy van!)

De hát túl vagyunk ezen. Egy új világgal számolnunk kell, azzal, hogy van komoly nemzeti-ségi kérdés és gyengeség, hiba volna a mi részünkről, ha nem tesszük. Csonka Magyarországon, akármilyen kicsiny és akármilyen egységes is, mégis van nemzeti-ségi kérdés. — A mi kötelelességünk ezzel szemben az, hogy igenis elmenjünk addig a szélső határig a nemzeti-ségi kérdés megoldása terén, melyet nemzeti egységünk és állami egységünk megenged. (Élénk helyeslés.) Ez a nemzet érdeke, mert hiszen a nemzeti-ségi kérdés ma már nemzetközi problémává vált. Hiszen mi magunk a trianoni béke elismerésével és elfogadásával a nemzeti-ségi kisebbségi jogokat törvényeinkbe iktattuk. Ebből ránk nézve nemcsak saját nemzetünkkel szemben, de a külfölddel szemben is bizonyos kötelezettségeket vállaltunk, melyeket becsülettel, tisztességgel megtartani minden körülmények között kötelelességünk. (Helyeslés.)

De ezen túlmenően nemzeti jövőnknek nagy problémája az, hogy megmentsük azoknak a barátainknak a szimpátiáját, akik ma nem közöttünk laknak, mert elszakadt területen vannak. Meg kell, hogy tartsuk a szimpátiájukat elsősorban azzal, hogy ha idebenn, közöttünk maradt véreinknek nemzeti igényeit teljesen kielégítjük.

A probléma tulajdonképpen abból áll, hogy miképp oldjuk meg a nemzeti-ségi kérdést anélkül, hogy állami egységünket megbontanánk. És itt két fő principiumot ajánlok a nemzetgyűlés figyelmébe. Az egyik az, hogy ne legyünk szűkkeblűek, mert a szűkkeblűség ezen a téren minden körülmények között meg fogja bosszulni magát. A másik principium, hogy ha nem vagyunk szűkkeblűek, azért addig ne menjünk, hogy mesterségesen teremtsünk nemzeti-ségi kérdéseket. (Úgy van!) Mert, amilyen okatlan volna, hogyha jogos és élő igényeket ki nem elégítenénk, épp oly oktalanság volna, ha nem létező igényeket akarattal és mesterségesen fellámasztani akarunk. (Úgy van!)

A kérdésnek a súlypontja kulturális téren van. Nekünk gondoskodnunk kell arról, hogy bárki e hazában, ha nem is beszéli a magyar anyanyelvet, az ő oktatását a legalsótlól a legfelső fokig az anyanyelvén kapja meg. Régóta hiba volt ebben az országban, hogy ebben a tekintetben gondoskodás nem történt. A második feladat pedig az, hogy ott, ahol a nemzeti-ségi tömör blokkokban laknak együtt, gondoskodás történjék arról, hogy az adminisztrációban (Úgy van!) nyelvük megfelelő érvényesülést nyerjen, hogy saját fajuk az adminisztrációban kellően képviselve legyen (Helyeslés.), mert csak az fogja tényleg a nemzetségeket megnyugtatni, ha ezt a magunk részéről elvélik.

A Jászi-féle ideológiától egészen távol állok. (Élénk helyeslés.) En teljesen kielégítőnek tartom a nemzeti-ségi kérdés megoldását olyan formában, mint ahogyan az pl. a szászoknál megvolt Erdélyben, ahol ők saját anyanyelvükön élvezhették az oktatást a legalsóbb foktól a középfokú oktatáson keresztül a szakoktatásig. Az adminisztrációban nyelvüket használhatták, a bíróságok előtt szintén és az adminisztrációban is, azon vármegyékben, ahol többségben voltak, a saját fajukból vett tisztviselők kormányzása alatt állottak. En azt hiszem, ha eddig a pontig elmegyünk, akkor teljesen kielégítjük ama jogos igényeket, amelyeket a nemzetségek velünk szemben támaszthatnak, kielégíthetjük ezeket az igényeket anélkül, hogy ezzel a nemzetnek és a magyar államnak egységet megbontanók. (Igaz! Úgy van! Általános helyeslés.)“



## GLÁSZI Z AMERIKE.

**Amerikánszki Szlovenec Glász.** Pod tém iménom szo v Ameriki pá edne nóve vogrszkeszlovenske novine vöprisle. V Bethlehem városi sze szprávlajo reditelsztvo Csaszar József szekritár, vödávanye pa Korpics József businessmaner má vszkribi. Atresz: 738 East Fourth Street, Bethlehem, Pa. Dobro napréidénye zselémo!

**Francuz pa Anglus.** Pod tém titulusom Dr. Stiegler eden glávni artikulusz pisejo v Amerikánszki Szlovenec Glázi. Francusko pa anglusko politiko razkládajo. Francuz dobro zná, ka na szlabi nogáj sztojí, csi je glí bojno z oblándányem szkoncso, zato szi med nóvimi országni zavéznike szpráva. Anglus nescse v Europi mocnénesea vidíti, kak je on. Dokoes je Némece mocsen bio, tecsasz je próti nyemi bio, ali zdaj sze zse násztaj preménó, zdaj Francuz scsé zapovédáti v Europi. Anglus zná, ka prék morja szamo dvá országa jeszteta, z sterimi je vrédno v zavézek sztópti: Némski országa pa Ruszuski országa. Od mér zvézanya mó Vogrszki országa od Francuza csáka pomócs, ali bógsse bi bíló, da bi Vogrszki országa drúge zavéznike iszko. Zradosztjov vidímo, ka sze Vogrszki országa okrépó. Hegedús miniszter módro csini szvoje délo. Tó je norlavi gucs, ka doszta porcie trbé placsúvati. Vvszákóm országi doszta porcie trbé placsúvati. Pítanye je né tó, gdé trbé vécse porcie placsúvati, nego tó, gde sze pobéra porcia po ednáki i né szkrivni potáj i gde ide na orszacske cíle. Vogrszki országa je na pót pobógsanya sztópo, zdaj szamo od toga viszi, koga de méo za zavéznika, Francuza ali pa Anglusa.

**Vogrszkeszlovenszke drústve v Ameriki.** Drústveni zsitke szo v Ameriki med našim lúsztvóm jáko razvíjo. Nájvékse je Prvo South Bethlehemsko Szlovenszko Betezsne Pomágájócsé Drústvo. Zacsnyeno je 1912-oga léta. Predszednik je: Serfece Károly, predszekritár: Korpics József. Kancelláj je v Drústva Domi 321 Packer Ave, Bethlehem, Pa. Tó drústvo pít búkov má. *Prvi Fiók* je v Palmerton, Pa. városi. Szednik je: Terplán József, szekritár: Doncsesz György, kancelláj 261 Lehigh Ave, Palmerton, Pa. *Drúgi Fiók* je v Pittsburgh, Pa. városi. Szednik je Markos István, szekritár Simon István, kancelláj je v Drústva Domi 1013 Springgarden Ave, N. S. Pittsburg, Pa. *Trétji Fiók* je v Bridgeport, Conu, városi. Szednik je: Kúhar János, szekritár: Horváth István, kancelláj 285 Howard Ave. Bridgeport, Conu. *Sztíri Fiók* je v New Brunswick, N. J. városi. Szednik je: Domiter György, szekritár: Gergár József, kancelláj 6 Prospect Street New Brunswick, N. J. *Péti Fiók* je v Steelton, Pa. városi. Szednik je: Osvatics János, szekritár: Németh Márton, kancelláj 381 S 2-nd Street Steelton, Pa.

Drúgo velko drústvo je South Bethlehemsko Luther Mártona Prvo Szlovenszko Evangelicsanzsko Betezsne Pomágájócsé. Cerkevno Drústvo. Zacsnyeno je v 1915-om léti. Predszednik je: Balék József, szekritár: Kousz János, kancelláj je 1035 Mechanic Street, Bethlehem, Pa.

**Od koga moremo bógsso pomócs csakati?** Pod tém titulusom Dr. Stiegler v Amerikánszki Slovenec Glázi nasega máloga národa velko pítanye razkládajo. Csi bi rávnocs tak bíló, ka bi med našim i nyúvím jezíkom né bio velki razlócsek, nyígýovo nakanénýe, ka od nász nas materszki jezík kraj scséjó zéti, je eden táksi velki gvéh, na steroga ne nájdemo péde v szvéta zgodbi. Vogrszki národ, zsterim szmo jezero lét vkúpúszvíli, je nász nígárd né prítiskávo, naj zatajimo nas materszki jezík. Vógri szo nam kulturo dáli, i mi szmo tó kulturo goriponticali na nase napréidénye. I pítati moremo na kaksi kaszek bi nam bíló, csi bi mészto nasega jezika vkrajnszkom jeziki znali gúcsati i písztati? Morejo oni nam kulturo dati, morejo oni nam délo dati? Odgóvor je né!

Rávnocs nyígýovo napréidénye nemrejo szlúszítí, kak bi sze ednomi kulturállami dosztájalo. Mí szmo eti v Ameriki vécse táksi jugoszlávzski píszmov v rókáj méli, niti edno szmo né razméli. V sztárom kráji bodócsémi lúsztví bogne tesko szpádne tákse nerazemto píszmo podpíszati. Nasi ocséve szo v Vogrszskom országi escse v vszaloszni vréménaj szvoj zadovolen zsitke gorinajsli. Nasi ocséve szo z célov nyígýovov dúsov popéváli ono nóto, za stero escse nisternim Szlovenóm zsaó bóde, ka szo pozábili: „Hazádnak rendületlenül...“

**Amerikánszko polgársztvo.** Májusa prve dní je v Bethlehemi doszta Vogrszksizlovenec i doszta Vógrov dóbilo amerikánszko polgársztvo.

**Domó idócsi.** V Amerikánszki vogrszksizlovenszki novínaj cstémo, ka sze doszta lúsztvá domó prípráva. Tó domóvándýanyé je táksi zgrablivi beteg. Cslovek obcsúti, ka ga nika vlecsé, edna mócs, stero szam szebi i drúgomi néme vóraztolmácsiti. Tak da bi me v vühaj edna zezávájócsa récs cingala: „odi moj szin, moja csi!“

**Neszrecsni Vogrszksizlovenje.** *Doncsesz Ferenc* je v bethlehemszkoj ocelnoj fabríki neszrecsno obhodo, eden falat zseléza je me na nogé szpadno. *Kúzma Lajos* sze tezszo orano, gda je z nozsiscom meszó ráznorézo. *Dervarics József* je zdigávájócsi masin orano.

**Dobrocsinénye.** V Steeltoni i v Harrisburghi szo nasi vogrszksizlovenje ednoj zszénszki, stera sze je z décov vréd domó stéla pelati v sztári kraj, ali né je méla za tó péneze, pótrébno sumo vkúp póbrali.

**Gvant je fál, sztrosek je pa drági.** „Szlobodna Rejcs“ píse, ka je vtekócsém léti gvantá cína vísé kak z 50%-ami szpádnola, ali sztrosek je itak tak drági, kak je bio v bojnszkóm vréméni, témvécse, nisternoga blága cína sze je escse zdignola. Isztina je, ka sze farmerje (pávri) túdi tózsizio, ka szvojo blágo trno fál morejo odati, ali dónok je sztrosek v városaj drági. Farner túcsno színyó za 8 centov, mláde téocse za 10—12 centov, túcsno máhro pa za 5 centov fúnt komaj odá, ali zato v városi brazsko meszó 36 centov, telétína 42—48 centov, govédína pa 22—28 centov kosta fúnt.

**Hamisni pótniceszprávlájócsi pa bankárje.** Zdjaz sze doszta lúsztvá tere vó v Ameriko i doszta lúsztvá sze tere z Amerike nazáj v sztáro domovíno. Ali potúvanye je zdaj jáko tezszo. Zsmetno sze szprávjó pótníce, dopúcsénye, doszta kosta zselézínica pa hajóvje i. t. n. Zató je proszen cslovek jáko blájzseni, gda sze nyemi ponúdíjo lúdjé, ki pótníce, sífkárte szprávlajo. Ali tó szo na vékse zapláváci, ki proszno lúsztvó nanyéjémlejo i nyúve zsmetno príszlúzsene péneze zsnýi vócsalívajo. „Szlobodna Rejcs“ glázi, ka jeszto táksi amerikánszki bankárje, kí sze hváljó, ka oni vszákoga csloveka lehko z Vogrszkoga országa v Ameriko szprávjó ár oni májo vkúperikapcsényé z vogrszkím notrénsým miniszteriumóm. Z tém sztotnyéke (v dolláraj, né v korunaj) z lúsztvá vólcéscéjo. Szlobodna Rejcs opomína nase vogrszksizlovenszko lúsztvó naj sze nedá zapelati, vogrszki miniszterium z táksimi lúdami néma níksé délo. Naj vszárí dobro poglédne na koga sze zavúpa.

Mi ktomi glázi cujdénemo, ka po nasem znányi v New York városi jeszto edna vogrszka komiszia, stera je kskéni na pomócs onomi lúsztví, stero domó csé potúvató. Domó potúvájócsím porácsamo nadale, naj na szvoje zsmetno vkúpszprávlene dolláre dobro pazíjo i naj je li na sztátnóm mészti, v orszacsái kaszaj dájo na koróne premeniti. Zdjaz doszta híénov csáka na dolláre. Tóvájje, zseberézarje pa drúgi túdi, kí z 20—30%-ami ményé plácsajo vó, líki v rédnóm mészti.



Nasim domóidócsim vogrszkimszlovénom porácsamo nadale, csi grünt scséjo küpti, naj malo kólipoglédnejo v Vogrszkom országi tündi, ár je po nasem znányi v Vogrszkom országi grünt dvakrát-trikrát falési, liki v nasoj zdaj pod jugoszlávskim ládanym bodócsjo krajini.

Známo za péde volo, ka je eden Goricsánc 6 plúgov grúnta ódo ednomi z Amerike domó pridócsimi csloveki, i za tiszte péneze szi je v Veszprémvármegyóvi na dobrom mészti 20 plúgov grúnta kúpo.

**Domóidócsé Vogrszkeszlovene** Dr. Stiegler S. Ernő v Amerikánszi Szlovénov Glászi opominajo, naj bódéjo na pomócs vu sztárom kráji bodócsim bratom. Naj pokázsejo, ka szo ne zaman bili dugo lét vednom szlobodnom országi, i ka szo sze návsili, kak trbé ednomi csloveki nyegovo od Bogá dáno szloboscínio núcati. „Vasa dúznsoszt je z tanácsom szlúzsiti tém nasim bratom, steri szo brezi tanácsa vu etom zburkanom vrémeni.“

**Szlovénzsko pa vogrszko szpevanje.** „Szlobodnoj Rejszi“ glászi eden zavúpnik, ka je tákse popévké eti med nami véc nigdár né biló, kak zdaj jeszte vu nasem szlovénzskom ino vogrszkom jeziki. Persze té Jugoszlávski csesztické szo záto né tak trno csemerni, gda nasi décski ino deklíne szlovénzski popévajo, ali trno szo té csemerni csi „magyarszki“ popévajo. Dosztakrát szamo od velke szprevedenje zacsnéjo popévati, gda vídijo, ka sze Szrbzski zsan-dárje približsávo. Persze dokécs tápridejo, száksi je vu szvojem rédnom mészti. Zopsztom pitajo, ki je bio on „hujdics“ ki je magyarszki popévo.

**Sóla pa vcsenyé.** Pod tém titulusom „Szlobodna Rejsz“ eden jáko zmerkanye vréden artikulus prineszé. Cslovecsi zsiték brezi vcsenyá je trno púszén. Táksi lúdjé, kí szo brezi vcsenyá szo dnezst dén né drúgo kak vózacvenomni lúztvi szlúgi. Sziromákóm je glí táksa gorécsa potrébsína-na vcsenyé, kak je bogácom i goszpodi. Mi sziromáké bi vcsí vnógi trúdivo lekho prisparali, csi bi sze v mládi létaj vcsí za vcsenyé trúdili. Csi bi nasi sztáriske na nász véc na vcsenyé potrosili, bi nam na véksi haszék biló, kak pa tiszta erbia, stero szmo erbali. Nájkécsa erbia je vcsenyé. Ár erbia lekho tak veszne, ka jo niti v pamet ne zémemo, ali vcsenyé nigdár ne veszne. Záto, gda szi szirmasko lúztvo szprávla národné szprávisce, naj bi szi vszígár odprvim szprávló szvoje národné solé. Vszáki sztáris naj dá szvojem deteti vékse vcsenyé, pa ménso erbio.

## DOMÁNYI GLÁSZI.

† **Keréc Ferenc** széna, rodjena **Abel Katalin** je júniusa 8-oga po dúgom betégi v Budapesti mrla. Zete kráj pa zov kráj gránice doszta dobriem Vendom pa doszta dobriem Tótom sze szrcé gene, gda té szaloszen glász do nyi príde. Vszí, kí szo Keréc Ferenc lúbeznívo, z gednosztjov, z délavnosztjov, z dobrotivnosztjov i z névlomjenovov vernosztjov osznajszéno goszpó poznali, z bolezním szrcóm miszljó na nyéno vöpreminénye i zseléjo nyé miroven pocsinék. Zszrcá pridócsim tájlemányem glédám na Keréc Ferenc, na toga právoga Vogrszskoga szlovéna, kí szi je v Budapesti szvojev gednosztjov velko prijátelsztvo i velko postenyé pri lúztvizi szpravo. Zdjaj, gda bi na szvoje sztáre dni lekho lépi zsiték csako, je zgúbo csér, szvoje jedíno déte i széno. Naj nájde tróšt v postenyé, z sterim ga nyegovi poznanci obimajo.

**Nas vogrszkiszlovénzski katolicsánszki katekizmus.** Kak szmo zse v prvószéj numerí glászili, vsziki solszki tanács je nas katolicsánszki katekizmus prepóvédo núcati v nasi soláj i zapóvédo je naj sze déca z krájnszskoga szlovénzskoga katekizmus vcsi vadlúványe.

Od toga katekizmusá je zdaj doszta gucsa. Brodar követ ga escse v Belgrádi, na orszacsom gyűlési naprè-prineszo. Tak je pravo, ka je té nas katekizmus bógsi i prakticsné v kúpposztáveni, kak pa krájnszki, pa ka sze nasa déca némre vcsiti vadlúványe z krájnszskoga katekizmusá, ár ga ne razmi.

No, hvalá bógi, ka szmo zse tak dalecs prisli, ka sze zse v velkoj mórji lázsov edna kaplica isztine kázse, ka sze zse nájsó eden cslovek z krájnszskoga pléména, témvecs követ, kí vó szmé povédáti, ka mi nerazmimo krájnszski szlovénzski jezík.

Brodar je tó tündi ovado, ka szo Jugoszláví szamo záto zadobili Vendonio, ár szo vópokázali, ka v „Prekmurji“ szlovénzski národ prebiva, kí rávnocs tiszti jezík má, kak oni.

Ali záto je on tündi doszta táksega gucsó, stero je né isztina. Tak je pravo, ka szo vogrszkiszlovénzski dúhovnicke szamo z velkov tészkcósv i z velkim bortívanem mógócsi bili té katekizmus pod vogrszkim ládanym goriobdrzsáti, i ka dúhovnikom moremo zahváliti, ka sze té katekizmus tak dugo lét obráno. Tó je né isztina. Vszáki cslovek dobro zná ka sze té katekizmus v Budapesti pri Drúzsbi Szvétoga Stevana (Szent István-Társulat) stampo. Témvecs, vogrszki púszék Szily János je szlovénzské dúhovnike na tó nadígávo, naj szlovénzski katekizmus pa drúge szlovénzské knige písejo.

**Ciril i Methoda szvétek v Szoboti.** Kak Prekmurski Glasnik píse, májusa 24-oga szo v Szoboti Ciril pa Methoda dén szvetili. „Lúztvo je med mozsarszsim sztrélánym kólo plészalo i drszávno himno popéválo.“ Mí tak miszlimo, ka je tó lúztvo né biló vogrszkoszlovénzsko i vendar krájnszkoszlovénzsko tündi né, pa horvacsko tündi né.

Nasa magyaronszka szobocska inteligencia, píse nadale Prekmurski Glasnik, je né prísla na té szvétek, pa je zástave tündi né vópoviszno. Naj nam dopúszti Prekmurski Glasnik, mí tak miszlimo, ka szo právi krájnszski Szlovenci v Laibachi tündi né sli na Ciril pa Methoda szvétek i tündi szo né vópotisznozi zástave.

**Nóvi pénezi na Vogrszkom.** Od 1-ga júniusa mó sze Vogrszke dojpóstépláne banke notripremenjávo i nóve prído vó. Céla vrédnoszt sze vóplácsa vnóvi bankaj, nika sze dolí ne potégne.

**Monoster pa monostérszki dol scsémo zaszeszti** v krátkem, píse Prekmurski Glasnik, pa tak právi nadale, ka je vogrszka oblász zse száma príprávla lúztvo na tó. Vogrszka oblász je tó né csinila, pa rávnocs ne miszli tákse csiníti, ali tó má bídti, ka bi oni rádi zaszedli Monoster. Témvecs oni bi rádi zaszedli célí Vogrszki országo, témvecs célo Europo. Korát sze naj napínyáva, dokécs sze ne rázpócsi.

**Stelinga.** Jugoszlávské oblászti szo szklenole, ka do v nasoj krajini dónók tündi katone pobérale. Stelinga je vózszipszána na 13—25 júniá v Cankove. Pod stelingo prídejo v 1901, 1900, 1899 i 1898-om léti rodjeni décski.

V Premurskom Glasniku je edno opominanye vódáno za rekrute. Steri v právom cajtí ne príde na stelingo, de kastigani do pét lét, pa de mogo v Macedonii ali v Albánii szlúzsiti. „Opominamo naso mladézen, píse nadale Prek-



murski Glasnik, ka právocajtno naj idejo na stelingo, csi do pozváni. Za vszgdár sze niscse némre szkriti, ednök zsé pride v roké oblászto, stere do ga kastigale.“

Pitáti moremo, tó je tá velka héresna nadúsenoszt za Jugoslávio?

Z boleznim szrcom glédamo na nase décske. Oh kelko britki szkuz tecsé zdaj! Zday szí naj zmlávjao oni, kí szo odgovoreni za tó, ka sze zgódilo. Zday naj gucsijo od velke jugoslávcsine. Nevóni vendszki décski pri cajti morete bidti moski.

**Tocsa na Goricskom.** Májusa prvoga zadvecsara je na Goricskom velka, doszta kvára csinécsa tocsa sla. Velka povóden je posztánola, potocke szo sze vózpúsztili z szvojí gráb.

**Na zsétó idti na Vogrszko.** Serüga je na gyülési demokrátogá pártá eta pravo: „Demokrátén párt je primogo réstiti pitánye prékmúrszki délavcov v tó formo, da nasi délavci szlobodno idejo tüdi na Vogrszko“ (Prekmurski Glasnik 8. māj).

Ali Novine 22-oga májusa na glávnom mészti etak pisejo: „Na prosnyó i poszredüvanje nasega követa (Kleklva) szo g. miniszter dr. Kukovec ... dovolili, da szmėjo nasi délavci idti na Vogrszko za zrnje délat. Goszpon követa i g. minisztri szcsno hválo dájao vszi Prekmurci, evangelicsanci i katolicsanci za dobrótó.“

I mi blájzsini Prekmurci (evangelicsanci pa katolicsanci) zdaj pred ednim velkim pitányem sztojimo: sto je nam szpravo tó dopúscsénye, ka szmého délat idti na Vogrszko? Sto je bio té zmozsen cslovek Goszpon követ, ali pa demokrátá sztranka? Mí tak miszlimo, ni eden, niti tedrügi. Tó je nam szpráva politika.

**Kelko lúsztvá jeszte v nasoj krajíni?** Po szlédnyem vkúpípszanya lúsztvá, kak Prekmurski Glasnik píse, 92,415 dúsi zsvé, med tēmi 74,447 Szlovenov, 14,435 Vógrov, 2081 Némcov, 763 Szrbohórvátov, 67 drügi Szlávov, 5 Rumánov, 24 Taljánov, 42 Albánov, 554 drügi, 66,414 katolicsáncov, 24,754 protestáncov, 642 zsidovov. Szobóta má 2,934, Lendava 3,169 sztanészárov.

Zmerkati moremo, ka szo Vendi (vogrszkiszlovenje) nindri né vópókázani. Pa Prekmurski Glasnik szam píse, ka szo sze cèle vesznice za Vende dále notriszpíszati. Ali tak miszlimo, tó je rávnocs né potrešno, vszáki cslovek dobro zná, tiszti tüdi, steri nescse znati, ka szmo mi vszi, eden poszeben národ z szvojim poszebnim szamo od nász gucsaním jezílkom.

**Vogrszkiszlovenje v abstalszkom dóli.** Murska Straža píse ka lúsztvó v nasoj krajíni prevecs gószti zsvé, pa ka agrarreform na tom némre doszta pomócsiti, nájmre té né, csi de sze nádale tak délo, kak sze do etoga mó déla. Zató Murska Straža porácsa naj nase lúsztvó prékoszelijo v abstalszki dól. Ali v tom dóli zdaj Némci zsvéjo, tüdi prevecs na gószti. Ka z tēmi Némcani scsé Murska Straža, tó ne ovádi. Té vendar v Macedonio, ali escse kam inan scsé poszláti.

Proti tomi moremo právo isztino znóvics i znóvics vópóvédati. V nasoj krajíni lúsztvó na gószti zsvé, tó je isztina, ár je nase lúsztvó zdravo v dúši vtéli. Ali do széga mó sze je niscse né tózszo ka bi szí krüh né mogó szpraviti. Nase délavno lúsztvó je najslo vtéine szvojega zsvilénya. Té vtéine szo nam jugoslávcszki goszpódje zakopali i zdaj nász v drüge krajíne scséjoe prékoszeliti. Mi tak miszlimo, ka nede mogócsse nase lúsztvó z szíloom kam inan prékoszeliti. Tó je pa édno norlavo nakanénye z té vnógi norlavi nakanényov, stere oni zdaj v nyúvoj velkoj zvisenoszti v zrák púscsávajo.

**Policája nega vecs v Szoboti, pa v Lendavi tüdi né.** Odposzlali szo je, naj indri kebzújejo, kak raszté tráva i naj indri pazíjo na déco, csi má pri szebi vogrszke knige ali pa né. Zzadovolnosztjov notriszpoznamo, ka szmo né zamen píszali.

**Dr. Kamniker polgármester Radgonye.** Radgoncsárje szo dr. Kamnikera, prínasz tüdi dobro poznanoga doktora za polgármestera odébrali. Dr. Kamniker je pri szvojemi vársai velko vrédnoszt zaszlúfzo. On je z vrélim szrcom délo za szvoj várs i za szvoje lúsztvó. Tó me mí Vogrszkiszlovenje, kí szmo sze né návcslí po klúcski potáj hoditi, z csisztim szrcom i z postenyam notriszpoznamo i nyémi na nyegovom nóvom mészti vsze dobro szelēmo. Ali nisterno récs mámo za nyega. Némcsa znanoszt, némcsa kultura i némcsko napréidénye je doszta prijátelov szpravilo némcskoni národí, kí némcsko zvisénye i némcsa gizdávósz je doszta lúsztvá odlócsilo od nyí. Tó naj ne pozábíjo oni, kí vszgdár z tēm zacsnego, ka „Wir Deutschen“. Angluski národ je velki národ, v znanoszti, v kulturi i v napréidényi escse vísísi, kak némcski národ, ali nigdár szo Anglusí mále národe né na teliko oranili z nyúvov gizdávószjov, na keliko szo tó Némci vcslínili. Velki Némci naj ne pozábíjo, ka gda oni sztáro prijátelsztvo v bláto klácsíjo, té oni szami szébe oszkrúní i szami szebi skódíjo. Velki Némci naj ne pozábíjo, ka gda oni szvoje poszebicnsse némcske cile na nika né glédájács naszledújejo, té oni z doszta dobri prijátelov neprijátelo naprávijo. Naj ne miszljio, ka szo oni „Übermensch“-i, steri brezi prijátelov lehko zsvéjo. Dr. Kamniker z gorécsim szrcom déla za szvoj várs i za szvoj némcski národ, naj nam dopúszti, ka mí z rávnocs tak gorécsim obcsütényem miszlimo na nas máli národ i na nasó jezero lét sztáro domóvino. Dr. Kamniker dobro zná, ka de szlúztílo na haszek nyegovomi vársi i nyegovomi národí; naj nam dopúszti, mí tüdi známo, ka de dobro nasemi národí. Dr. Kamniker je cseden cslovek, ali zató, naj ne miszli, ka je on dosztojen vózmériti cile nasega národa i pozváni voditi nase lúsztvó. On je velki Némec, nescsemo me na lagvo zéti, ali naj nam dopúszti, mí szmo né velki Vendi pa né velki Vógri, ali zató dobro vidimo cile nasega národa i nescsemo sze od ednoga velkoga Némca voditi dati. Mí radi mámo Radgonyo, ali nescsemo bidti radgonyecsárszki podlozsánci i lápci. Mí sztáro, doszta sztó lét sztáro prijátelsztvo radi goriobdrzsimo, ali naj nam dopúszti, nescsemo méti prijátela, kí nász zapelati i pod szébe vrzsti scsé.

**Nóvi rendelet.** Laibachszi ka belgrádszki kormány je nóvi rendelet vódó, z sterim postenyé drzsáve ogvúsziti scsé. Etak právi té rendelet: „Vszáko odpréto ospotánye, oszramovanie i poménsanye drzsáve, násztave i právde, vojszke i rázlocsni sztebl trojeiménszkgó národa Szrbov, Horvátov i Szlovencov, nádale oblászto i nyúvi rendeletov, tak tüdi vszáko protivnoszt i vszáko hujszkanye proti drzsávi je prepóvédano“.

Té ukáz na csiszto vópókázse, v kaksí polozsáj nezadovolnoszti i zburkanya je prisla Szlovenia.

**Dojzadrzsánye Vogler Rudolfa.** Vogler Rudolf dobro poznani radgonycszki ostrjá i szállódas je na Ciril i Methoda szvétek z ednim prijátelom v Szoboti hodo. Gda szta sze vecsér nazáj domó stéla pelati, Vogler je prijáteli níka ózdalecs szkrícso. Szlávcszki lúdjé szo z toga simfánye i ospotánye Petár krála vórazmíli, Voglera szo zgrabíli i v vózo vrgli. Pét dni je bio Vogler dojzadrzsáni, té szo



ga na edno, z Marburga poszláno zapóved szlobodno písztli. Z té prilike Prekmurski Glasnik prevecs gród píse od Voglera.

Tákse szej zdej v nasoj krajini csesztó godi. Nega nesrečnésega csloveka, kak je tiranus. Tiranus zná, ka néma isztine, záto vszepovszéd protivnika vidi. Csi szej edna véusica gene, csi lüft súmi, on zsé na protivnika miszli i za pükso popádne.

**Közégi választás v Szlovenii.** Kak je znáno aprílis szlednye dni szo odebráni v Szlovenii obcsinszi zasztópnicke. (Szamo v Prekmurji szo nê szméli té választás vöszpiszati.) Na vékse szo kommunisztí, szocialisztí pa klerikálci odebráni.

Od toga választása Prekmurski Glasnik etak píse: „Klerikálci, ki szo doszégamó vsze obcsine v szvoji rokáj méli, szo buknóli. Odebráni szo v velkój vecsini obcsin protiklerikáli kandidátje“.

Novine pa etak písejo: „Szlovenszka Lüdszka Sztranka je v toj borbi zmágala. Nájbole szo pogoreli demokrátí“.

Steri má isztino? Nê náne je vrédno nase glávê tréti na tom. Brigajno szej mi za nase lüsztvó, za naso krajino i ne méasjamo szej v jugoszlávszko sztrankaszko dugóvanye.

**Krátki glászi z Prekmurskoga Glasnika.** Na télovo je v Szoboti na processiji ogenglaszilna drústva túdi tá! méla. Dugo szmo glédali zásztavo. V vogrszkom jeziki je napiszana.

V Cankovi v Voglera krémê na dvoriscesi escse izdag viszi vogrszki cimer. Koga szrcé pod té cimer vlecsé, naj tisztí ide v Cankovo (Tak miszlimo, ka bi tó lüsztvó nê mélo mészta v Cankovi. Zmerkanye reditela Domovine).

Za zídanie hízis je edna komisszija goriposztavena.

Ravnitel Szapáryvoga poszesztva je na nóvo mészto posztávleni. Tezszo szej nájde cslovek, ki bi zsálvato toga goszpóda ár je zrazdeljávanjem drv doszta nevole napravo.

Prekmurje je zdej tak odrezano od Szlovenie, da szej od kákse zvéze z Szloveniov i z drzsávov niti gücsati ne dá. (Vidis Glasznik, vé ti znás isztino písztati, csi scsés.)

V Prekmurji je do széga mó nê biló klerikalizma. Nasí dühövnice szo posteni, Bógi vdáni v vszjo lübézen med lüdmi. Klerikalizma szo nê poznali. Nasí dühövnice szo med lüsztvom postúvani, ár szej oni za nase düse brigajo. Ali tam prék Müre poznajo klerikalizem, pa ga túdi scséjo eszi med nász szpraviti. Lépi, miroven zsiték, steroga szo vinasdinem cajti méli, scséjo szpraviti v nase postúvane dühövnice scséjo odvriti od Bogá. (Vidis, vidis vrli Glasznik, zdej vidis isztino, ali kelikokrát szí píszo zsé doszta ruzsnoga délá od nasí dühövnikov, ka lagvoga jeszte na szvétí, vsze szí na vszi namazo. Pa kelkokrát szí píszo, ka szo vszi zagrizeni „magyaróni“. Vidis, vidis magyaróni szo dönök nê tak lagvi, kak szí miszlo. Ali persze, zdej bi je rad v szvojjo vodó prékzapelo.)

**Krátki glászi z Novine.** Po céloj nasoj drzsávi je vnogo tözsb. Tözsjó szej Szrbi, tözsjó Horvati i tozsjó Szlovenci. Ni eden je nê zadovolen.

Szlovenia je v preminócesem léti 1500 million koron dácse plácsala. Z té velke sume je szamo 300 millionov prislo nazáj v Szlovenio, ovo je vsze v Belgrádi osztalo.

V Vendoniji je od indasnyega cajta mó lübléni ftics strk. Nê ga bantívo nigdár niscse, zdej pa té nóvi financi té hasznovite fticse dojsztrélajo.

Miniszer Pucelj je nê páver nego meszár. Mi nyave páverszke prilike zadoszta obcsütimo. Prepóvedó je zsíno vövoztí, sterim on dá izvoznice. Tá goszpoda szamo kricsati zná z cëlím grlom, za lüsztvó pa ne vcsini nika.

**Nóva módija dácse.** V prvésom vrémèni, csi szmo doszta porcie placstúvali ali malo, kakkoli je biló, vszidár szej je po rédi na lüsztvó vövrлга i po pravici pobérala. Zdej nóve — tak miszlim balkanszke — módije ládajo. Porcia szej tak vónamécse, i tak szej notrí pobéra, kak szej nisternomi goszpódi vidi. Gda szo té nóvi goszpódje prisli, od mesterov, od trzscov, od krezmárov, od pallérov szo notrípórali nyúvo prvése vogrszko dopücsésényi i potridli szo je. Tak szmo miszli, ka je vsze v rédi. Nê. Zdej szí je vszáki, nóvi „obrtni list“ mogo vözéti. Tó bi escse po rédi biló. Protí 20 dinárszkomí stemplini bi cslovek túdi nika nê gücsó. Ali té „obrtni list“ je li tisztí dóbo, ki je porcio na 1918—1921 léta plácsó. I po káksem vorcamí szej tá porcia vövrлга? Po niksem nê. Po dobroy ali lagvoj vóli. Tak szo goszpódje millione vözprésali z naséga lüsztvá. Szrecesen je bio, ki szej z málov réšiti mogócsó méo. Ali na vékse szo deszél-jezéro, dvajsztetjézéro pa sztójezéro korón vövrлга. Od drüge porcie rávnocs zdej némo gücsali.

## POGLÉD.

**Sztrahota.** Ednök cukér delíjo, mujszkajo szej majzlajo szej pa vsze dobro obétajo, drügöcs pa korbács zdigávajo. Zdej szo pá korbács zéli napré, zdej je nyúva prilika sztrahota. Zdej pá probajo, ka bi znali doprineszti z sztrahotov. Zdej ednoga ali toga drügoga, od naséga lüsztvá jáko postúvanoga csloveka vöpoiscsejo i z novinami pa z drügimi prilikami ga probajo presztrasiti. Zdej na mozgé délajo. Tó je on tak zváni terror. Rávnocs tisztí metodus, z sterim szo bolsevicke déláti eti v Budapesti pét mészecov. Edna lázs z szzebom prinésze drüge lázse i eden gréh z szzebom prinésze vnozino drügi gréhov. Zmésani, zablódeni neszečni lüdjé! Oni ne vidojo, ka z táksimi prilikami oni szami zídajo khinaiszko sztétó, stera nase lüsztvó od nyi neprehodjeno razlócsi.

**Demokrácia.** Nasemi lüsztví szej zdej vszákdén demokrácia porácsa. Pítati moremo, znájo té lüdjé, steri tó récs telikokrát glászjo, ka znamenúje demokrácia? Demokrácia znamenúje *ládanye lüsztvá*. Ali more gücs bidti od ládanya lüsztvá, gde lüsztvó, escse szvoj jezik ne szmê nücatí, gde je vszako szlobodno nazvésztsénye vole pa stímánya z szelészov sibov prepóvedano? Réšen cslovek bi szej szmejátí mogo, gda od té demokrácie csúje, csi bi vsze tó na teliko nê zsalszno biló. Tá prinász porácsana demokrácia je zavúhasztrélanye demokrácie, tó je na teliko demokrácia, na keliko je král tisztí komédiás, steri v zményi krála naprédáva.

**Brati.** Zdej szej nam szaksi dén v vúhe trompecse, szo szo nasí brati, zdej szej prevedno nóvi, nepoznani, tühinszki lüdjé préd nász posztávlejo i od nász zseléjo, naj je mi za brate szpoznamo i nyi z bratovnov lübéznosztjov obímamo.

Cslovek dvójiti more, csi escse pamet králúje na szvétí. Tak, da bi vszaka récs szvoj prvési právi rázum zgúbila. Nê zaman, ka nász preobrotní, vöpremeníti, na szvoj káp préknámálati i na szvoj jezik navcsiti scséjo, záto rázum szakse recsí vöpreobrnéjo.



Gospódje, mi dobro známo, sto je brat, pa ka je brat. Dobro známo tudi, ka je rodbina. Mi dobro známo, ka doszta nase rodbine na Vogrszkom zsvě. Csi zdaj stoj v nasoj krajini mrje, na Vogrszkom sse genejo v rodbini sztojčese zsaloszne szrcé. Vszepovszéd po vogrszki várasaj jeszto Vendi, pa Vógri, Němci, Tótcí, ki z nami v rodbini sztojijo. Vecs kak polovica v nasoj krajini prebivájčesi familj rodbino v Vogrszkom orszázi má, ali tak mislmim ne nájdete deszét táksi familj, stera bi rodbino v Szloveniji méla.

Gospódje, vi naleci vópovète bratovno rêcs, aji mi szmo né tak lehkoski, kak vi.

Csi izstino májo vasi pizmoznánci pa módrí, — stero je velko pitanye, té szmo, má bidti, mi vkúpšivéli pred 1500 lét, ali pa esce prvé. Nindri na Szarmatovoj ravini, ali pa na velki mongolszki púštinaj szmo mi vkúpšivéli. Ár vasi pizmoznanci tudi ne tajijo, ka szo Szzlávi, rávnocs tak, kak Vógri i drúgi europánszki národje z drúgi kráj prislí vó. Tam szmo mi privasz brate pa rodbino méli. Pred 2000—3000 lét.

Záto gospódje ne csúdivajte sze, csi je tá indaszja bratovna lúbéznosz ténka grátala. I záto gospódje ne zamérte nam, csi mi nase práve brate i právo rodbino námremo pozábiti. Esce szte né tak zmoznši, ka bi z 1500 lét, ali pa z 2000—3000 lét edno létó znali napraviti.

**Hujszkanye proti Vogrszkomi orszázi.** Jugoszlávszki klepóecz nesztanoma klepecse proti Vogrszkomi orszázi. Té gospódje szo zse pred bojnov hujszkalí proti Vogrszkomi orszázi, v bojni szo pa nesztanoma grobali, kopali, rovali proti Vógrom, do 1917-oga léta z ausztrij-szkimi politikusami v dobrom porazmènyi, potom pa na drúgi sztrán sze obréncs z Szrbami. Záhodne velke nárdse szo túdi z neszmernimi lázsami hujszkali proti Vógrom i vsze nyúve názhaje szo z lázsami i z hujszkanyem doprineszli. Mozska jákoszt je níksesga tála né méla v tom názhaji.

I ka délajo do tri lét mó? Brez trúda i brez múda nesztanoma hujszkajo proti Vógrom. Bojna sze szkonszala, szvoj porob v rokáj májo, v szvojem orszázi doszta velki nevól májo, ali na tó né glédájócs i z tém sze malo brigájócs nesztanoma li Vógre májo pred ocsmí. Prevedno na té glédajo i nesztanoma hujszkajo proti nyim. Hujszkajo szvoje lúsztvó, hujszkajo nase lúsztvó i hujszkajo lúsztvó vónèsnýi országov. Neszmerne péneze tá mecsejo za hujszkanye proti Vógrom.

Kebzújte li, ka písejo jugoszlávszke novine dén od dnéva! Kebzújte té velke lázse, stere sze tú dojpostampajo od vogrszkoga bégoga terrora, od vogrszke korupcie, od ládanya popov pa grofov, od pregányanya délavcov pa szirmaskoga lúsztvá, od gláda, od velke szirmaszti, od vèrsztvinszke pogúbelnoszti, i. t. n. Kebzújte na té v jugoszlávszki novinaj vópírdóese glávne artikuluse, steri poszvedocsiti seséjo, ka szo Vógri „divji“, „kanászke“, brez kulture, brez szrcá, brez dobri návd, brez jákoszti bodóese lúsztvó.

Zakaj je vsze tó? Zakaj je té vnógi trúd? Zakaj sze zaprávta tá vnóga ténta, tá vnóga stamparszka fárbá?

Záto, ár sze Jugoszlávi, pa rávnótak Csehi, pa Rumánje nesztanoma bojiyo od Vógrov. Záto tudi, ár té poszpóde dúšnavèsztr mantrá. Znájó, ka némajo isztine, znájó ka szo velko krivicsnoszt vcsínili. Dúšnavèsztr ji tira. Némajo pocsinka.

Od vogrszkoga hujszkanya. Jugoszlávszki klepóecz tudi nesztanoma od vogrszkoga hujszkanya klepecse. Té gospódje na szvoje prilike miszlijo i tak stímajo

Vogrszki ország rávnocs tak déla, kak oni. Ali sto vogrszko naturo pozna, dobro zná, ka szo Vógri nemo-gócsi tákse csíniti, oni szo doszta bole gízdvái i szébe obcsútívi i doszta krèpse je nyúvo vórvanye vpravici, ka bi k táksim prilíkám szégnoli. Vógri v bojni lázsov brez roszjá na fundamentumi pravice sztojijo.

Tó je zdaj tak, líki vfrlíki. Vúk pa ágneć pri potoki sztojita, vszáki cséé píti.

— Zakaj mi mótis vodó, szkrcsi vuk na ágneća.

— Kak bi jazs tó mogo csíniti, vé szam pa jazs szpodi, ti szí pa vrkaj i od tébe tecsé voda k mení.

Vogrszkomi orszázi né trbè hujszkati. Tó oprávijo nyegovi protivnicke. I nájmre v nasoj krajini. Vszáki — kakkoli malo razmèti — cslovek lehko prevídi, ka Vogrszki ország malo haszka má z nase krajine, tém bole potrebúje nasa krajina Vogrszki ország. Szzlávi szami szo zse dosztakrát ovadíli, ka oni prevídiyo, ka nasa krajina z Vogrszkoga országa zsvě, ali záto szlávszki klepóecz li nádale klepecse. On more klepetati, ár ga vóter goni.

Mèrna konferencia je, eden doszta sztó lét sztar zsvíot ráznorazcsészala. Vszáki razmèti cslovek bi mogo napréviditi, ka z tém doszta nevóle príde na szvét. Niti eden ország néma prijátela na szvoji gránicaj, vszáki na tom déla, naj szvojeja szószeda na níkoj szprávi. Zseléti med témi orszázi móvi szítek je telko, líki zseléti, naj eden masin déla, steri je na szvoje tále ráznorazmetani, Vogrszko pitanye je nígdár né bíló na szvétí i mérna konferencia je velko neszreco prineszla na cslovecsansztvo, gda je tó pitanye poszjozšili napravila. Cslovecsansztvo zdaj vídi, ka je Vogrszki ország z nyegovim túhim délom blájzsensztvo doszta milionov lúsztvá drzso v rokáj; velke nevóle poszvedocsijo szvétí, ka tó pitanye li Vogszki ország zná réšiti. Od dnéva do dnéva krépsa gráta isztina, ka szítek toga po mestriji rázno razmetanoga masina pa vkúpšívati. Masina táli sze szami vkúpznoszjo; nam níka né trbè djáti. Za nász déla geografía i za nász déla vèrsztvinszki szítek. Za nász délajo vszi té móvi gospódje, kakkoli je tó csúdevèrdno. Vogrszki ország bi z níksim hujszkanyem né mogo tákso nezadovolnoszt doszègnóti, kakse té móvi gospódje z nyúvim brezpametnim djányem csinijo za Vogrszki ország. Záto mi vszáko hujszkanye na nase szószede lehko zavúpamo. Oni bógsse délajo za nász, kak bi mi szami znali.

Nase lúsztvó vídi cèlo isztino. Nase pitanye je szamo pitanye trde vole i vódrzšánya. Proba trplívoszti. Túrelempróba. Níka drúgo né.

**Pregányenye Domovine.** Gospódje, vi orszáze csése goriyenzatávli i od ednoga máloga lisztica sze bojíte! Némrete velko vúpaznoszt méti, gda szte na teliko bojazlivi.

I ka té deláli, csi nede vecs Domovine? Vè je pa pred Domovinom niti edna vrana né szkrcsala od „Prekmurja“. Gda je Domovina velke nevóle „Prekmurcov“ zácsala naprédváti, té szte je vi tudi na pamet zéli.

Domovina je odprvim dojszpíszala pogúbelnosztr nasega vèrsztvinszka szítka i potom je ljúbljanszka velka novina „Szlovenec“ tó tudi na pamet zéla.

Domovina je odprvim píszala od toga, ka némamo níksse pótné prilike, níksesga prometa z szvétom, potom szo vase novine tudi na pamet zéle nevolo nasega lúsztvá i potom je bíla edna interpellácia notridánie v Belgrádi v tom dugoványi i potom szo bíle komissíe vópózsláne, naj násztaj brodíjo i potom je príslo velko podpíštúvanye na nóvo zseléznico.



Domovina je odprvim písala, ka nas Prekmurec, csi v Marburg more idti, nájménye 1000 korón pa nájménye tri dni trúda more tázapraviti pa pési more hoditi, potom je tó teszkóso Prekmurszki Glasznik túdi na pamet zéo, pa Murszka Strázsa túdi i potom sze obcése Szoboti törvényszék.

Domovina je dosztrakát písala, ka nase lúsztvó navékse z vogrszke zsetve zsvívé. Vi szte sze tepli, trószili, vi szte szkákali pa tajili, vi szte na szvéti vsze probali, naj sza tá szitina vózbrise z szvétá. Prepovédli szte na Vogrszko idti, velke zádeve szte vrgli, i na szlédnye, ka szte mogli vcsiníti? Isztino szte szpoznati mogli i zdaj sze vszi hváité, ka szte vi szpravili dopútsénye za hodo na vogrszko zsetvó.

Domovina je odprvim písala, ka na Goricskom lúsztvó néma zrnja, i néma krúha. Potom szto sli vas követ v Laibach pa v Belgrád proszít zrnje za tó lúsztvó.

Domovina je odprvim písala, ka szte doszta zopsztonszke goszpode poszlali v nasó krajíno. Zsé szte na pamet zéli, ka policája né trbé i odposzlali szte je. Gdá zémete na pamet te ove?

Domovina je zácsala krícsati za nas jezík, steri je szploj nácsisi kak vas. Nê szte vórváli i itak nescsete vórváli. Ali záto teliko szte zsé vcsinili, ka od drúgim na zsiték zbudjenoga Prekmurszkoga Glasznika zsé v nasem jeziki dáté szprávlati, na teliko persze, na keliko vam je tó mögöcse.

Vidte goszpódje teliko pomöcse je zsé vam Domovina prineszla. Vi bi itak szpáli, csi bi Domovina nê bila, itak bi tak miszlili, ka v Prekmurji zadovolno blázseno lúsztvó zsvívé, stero od radoszti malo kam ne pride, gda vász vidi. Ali szte pa záto csemerni, ka vász Domovina z szna zbudila?

## RÁZLOCSNI GLÁSZI.

**Radics v zágrábszkom varaskom tanácsí.** 6. gá májusa je zágrábszki váraszki tanács gyülész drzso, steroga je Radics z nisternim szvojim prijátemo túdi goripiszko. Szednik je goripővo Radicsa naj priszego dojdene, ár li tak má pravico na gyülési bidti. Radics je ná tó opomíno demokráté naj szi v pamet zémego, ka tó priszego, stero od nyega szelėjo, edna právda pözé vő, stero je apostolszki král Vogrszkoga pa Horvacszkoga országa v 1885-om léti szkleno. Tó priszego on némre v Belgrádi bodócsim Karagyorgyevicsom dojdjáti. Ná tó je velko zburkanye posztanolo. Na szlédnye je Radics etak szkricso: Sto je z Belgráda glávni várasz napravo? Sto je Petara za krála djó? Jasz ne poznam Petára za mojego krála, ár je on né Horvacszki král. Vi demokráté tórszko vcsesino, pa tórszki kormány máte.

**Oznanívanje Horvacszkomi národí.** Horvacszki kővetje szo horvacszkomi národí edno oznanívanje razglászítli. Med drúgim etak ercésėjo:

„Horvacszki národ, poznavsi szvoje vecs kak jezero lét sztáro, i nígárd né vlmjeno drázvno szamosztjnoszt, stera je vszígárd práva vrétina bíla politicsne zmosznoszt i národoga napréidénya, poznavsi szvoje sztáro národno kulturo, stera z globocsine národne dúse naprépidécsa i vsze lúsztvó prehódécsa je vszígárd vérsztvinszko mócs prineszla, poznavsi to dúsznoszt, ka razvijanye szvoje kulture i povékanye szvoje imány szam more bráníti: nígárd ne dopúszti od kogasté sze vőprepraviti, pocérati i v nicsesz vrzsti. Proti gorídjányi belgrádszkoga kormányá nyúvo násztavo na horvacszki národ z szilov prítisznóti, horvacszki orszacszki kővetje osvéténo vórazglászijo, ka belgrádszki esonklavi parlament néma pravice zá Horvacszki ország i národ edno násztavo goriposztavti.“

**Csehszke fabrike pred katasztrofov.** V csehszkom zrtvinszkom miniszteriumi je velki tanácskozás bio, gde szo voditelje velki fabrik položaszí razkládali. Fabrike zselézne poszde szamo eden tréjti tao nyúve prvése produkcie napréposztávájó. Zgúbile szo vsze nyúve prvése szénye szamo Románia pa Jugoszlávia je osztála. Velke zszagancé v krátkom caji 100,000 délavcoj morejó odpúszíti. Prvése gornje vogrszke bojce pa zselézne pécsi szo z délom hénjyati mogle. Bojce za kamenó vogelje v Nyitra vármegyővi orszacszo pomócs prozsjó. Fabrike za stérko némájo déla. Sőrove fabrike ne kúhajo sőra ár némájo gyeesména. Porcellanszke fabrike v Csehszkom orszázi szo na pragi zavértivanya ár szo Vogrszki ország i Lengyelszki ország zgúbile.

**Jókai Móra szobor.** Májusa 21-óga szo okríli Jókai Móra lépi szobor v Budapesti na Liszt Ferenc-téri, steroga je Strobl napravo. Komárom váras, v sterom sze Jókai Mór naródo i steri je zdaj pod csehszskim ládanyem, je eden velki vénec poszlo na pantlík z etim napiszom: „Lelki egységünk halhatatlan fejedelmének“ (Nemrtelnomi poglavnikni nasé dúse vne jedinsztvi).

Edne novíne szo pri toj prilíki etak píszale:

Ka nam právi té velki, preminőcsoto i prisesznoszt vidécsi szpévník. Etak nam guesi:

Oh vi, máloga vórvanya lúdjé, vi li jócsste, vi sze li szúszte, vase pokóínyé doszta zrokov má na jókanye pa na szúszénye.

Szamo ne miszlte, ka je sors vasega národa i vase blázszenoszt edno.

Eden národ, steri velke krále, nemrtelne vítéze, szlobodcsin junáke, naveke zsvívése szpévníke, odicsene módre má, je nemrtelen.

Ka je blázszoszt vasega zsitka proti zmosznoszt té odicseni?

Ka je tó, ka szte vi zamúdíli, proti tém, ka szo oni szpravili?

Kak szmété stimati, ka sze v nicseszí pogrozijo od jezero lét z módrosztjov, z jákosztjov, z szresznosztjov, z domovine-lúbéznosztjov szprávena dugovánja?

Ka je zgúbjeno, tiszto szte vi zgúbili, záto sze szúszte i pokóírcsente. Ali zsiték národa je vekívecsén.

**„Drótozni fótozni.“** V Pozsóni szo zgódilo. Eden drostosa je hodo po vilicaj i krícsó je, kak od nígda mó segó má: — Drótozni, fótozni!

Dvá velkíva csehszkiava katona szta gá zgrabila i z velkov cseménosztjov szta gá píjala:

— Zakaj krícsis vogrszki?

Drostosa je z odgóvorom né oszto dúzenen.

— Jasz véksi juss mam eti vogrszki krícsati, kak vüva mené csehszki pífati.

## NOTRIPOSZLÁNE PÍSZME.

I.

Ha van fánum, akkor az Klekl Józsefet utol fogja érne. E fánum szelei mintha már mozognának és a jugoszláv demokrata lapok egyre közik cikkeiket, melyekben Klekl magyar érzellemmel vádolják. Megeshetik még a sors ironiája, hogy Klekl mint magyar mártír fog itt elpusztulni. Pedig ártatlanul vádolják. Ő csak úgy jár, mint aki a sötéttségben tisztán akart látni, szalmát gyújtott és a hirtelen kerekedő vihar a lángot elragadta és lángralobbantotta az egész várost. Ő is hitét akarta védeni, mikor a szölvén klerikalizmusban kereste boldogulását és hitvány koncert eladta magát és a népet. A magyar időben váltig öltögette nyelvét a magyarságra



és elnyomásról kesereggett, mert akkor ez volt rá nézve a jó üzlet és lelke repesett az örömben, mikor a felszabadító krajnai testvérek betették sáros lábukat a televényes vend földre. Akkor örömmámorban üvöltött kisdéd táborával és ölekezett a felszabadító testvérekkel. Ezóta a krajnaiak dicsőségét, a felszabadítást hirdette a vend népnek, de a szegény nép már két esztendeje nyögi a felszabadítást és a sok áldás után is úgy érzi, hogy nincs felszabadítva és soha súlyosabb iga alatt nem nyögött, mint most.

Két év nagy idő. A vend népnek a szenvedés és nyomor, Kleknek talán a kijózanodás. Még nem teljes ennek a megtévedt embernek a kijózanodása, de már dereng és akarva, nem akarva, kénytelen már tisztában látni. Lajpa most már panszokkal teli, gyakran cenzurázva jelenik meg. Egyelőre csak azt érzi, vagy legalább csak azt áruja el, hogy a nagy felszabadítók egyelőre vallást ütök agyon és bevallja a nagy csalódást, mely őt e téren érte. Lásd a Novine 20. számában „Ono dobro” című cikket. Egyelőre a felszabadítók a vend katekizmust dobták ki az iskolából és keményen büntetik a szülőt és verik a vend gyereket, ha vend katekizmust visz az iskolába. Hogy felhőrdül a vend katekizmuson esett sérelem miatt. Milyen szépen bevallja, hogy a rémes magyar uralom alatt megtérték a vend katekizmust és most a felszabadító testvérek elkönfiskálják a vend nyelvet. Milyen meghatón vallja meg, hogy hiába hoznak ide szlovén katekizmust, azt a vend gyerek meg nem érti. Hát úgy-e Klekl úr, mégse olyan egyforma az a vend és szlovén nyelv, mint azt még akkor hirdette, mikor a katekizmust nem bántották? Köszönjük ezt a vallomást, bár már előbb vártuk ezt. A magyar idők türelmének irt pár sort a cenzura, úgy látszik, kivette a cikkből. A magyar türelméről mi is szolgálunk egy példával, s papról lévén szó, egyházi példával. Régen volt, de talán Klekl úr még emlékszik, de ha nem emlékszik, meggyőződhetik róla. Szabó Imre, Szombathely tudós püspöke 1879. év pünkösd napján itt járt Muraszombatban és a környékbeli papságnak bérmlási beszédet mondott. Ebből a beszédből szöszertint kiragadjuk a következőket: Rajta legyetek és ezt különösen a szívetekre kötöm, hogy hiveitek gyermekei a magyar nyelvet megtanulják, nemcsak azért, mert ez azon ország hivatalos nyelve, melynek anyai kebelében ők is laktak és a magyarajkúakkal egyenlő jogot élveznek, hanem főképen azért, mert a magyar nyelv tudása által képessé válnak érdemeikhez méltó közhivatalokra. Ti vagytok élő példák rá, hogy a magyar nyelv tudása mégis csak hasznos. Azáltal, hogy a magyar nyelvtanítást ajánlom, sem nekem nincs szándékomban, sem más nem törekszik arra, hogy anyanyelvüket elnyomják. Ennek tanúsítására hiveiteket megnyugtatom, hogy én aggkoromban, mondhatom, nagy fáradtsággal iparkodtam a vend nyelvből annyit megtanulni, hogy azon, noha gyakorlatlan ajakkal, de mindenesetre legjobb erővel néhány szót intézhessenek hozzám.

Szabó Imre püspök e szavai is bizonyítják azt a türelmet, mellyel az elnyomás napjaiban az elnyomó magyarok a vend egyházi ügyet kezelték. Vagy utaljunk talán közelebbi példára, hogy Mikes püspök nyomdájában nyomtató azt a Novine-t, mely nem is tiszta vend nyelven és nem is tisztán a magyarságot, sőt nem is csak a vendiség érdekében íródott.

Megértjük tehát, hogy a katekizmus úgynevezett egy kicsit erősen marcangolja Klekl szívét, de még messze vagyunk attól, hogy Klekl a felelősséget és az önvád sújtó súlyát érezze, mert hisz, ha ilyen nemesebb ér-

sekre be volna rendezkedve, akkor már előbb fel kellett volna hőrdülnie. Úgy-e most fáj a katekizmus, de mért nem fáj az, hogy a szegény gyerekeket betelerítették a szlovén gimnáziumba és polgárba, ahol olyan nyelven tanulnak, melyet a gyerekek nem értenek és a szegény vend gyerekek sirva mennek az iskolába, legjobb igyekezetük mellett elbuknak s a szegény vend gyerekekből tanulatlan, meg nem értett proletár lesz? Ezt elbírta Klekl úr lelkiismerete viselni, de a katekizmus, az fáj. A szegény elemista gyerekekre ráerőszakolták a szlovén nyelvet s a gyerek nem érti a tanítást és bottal verik bele a testvér felszabadító nép nyelvére. A magyar szülők övönen is jelentkeztek magyar osztály felállítását végett, de a rendőrségre citálták és megfenyegették a szülőket és nem állítottak magyar osztályt. Ez nem fáj Klekl úr atyai szívének, de a katekizmust ordít. Igaza van, a vend katekizmust nem szabad kidobni engedni az iskolából, de akinek szeme van a katekizmust meglátni, az lásson tovább is az orránál és Kleknek jó szeme van, hát lássa meg és ordítsa bele a világba, hogy nemcsak a katekizmust sikkasztják el, hanem elsikkasztották már a derék vend népnek lelki vagyonát, pénzt, erkölcsét, nyelvét és mindenét. Amíg azonban csak a katekizmust őrít, addig nem hiszünk neki, mert nagy érték a katekizmus, de legalább akkora érték a nép nyelve, erkölce, amit e gonosztevő felszabadítók e két év alatt is eleget megfertőztek.

## II.

V preminócssem kédni je v szobocskoj lúdszkoj sóli tim visise zlości vucsenikom „učitel” na dománye pišmeno dolo zapovedao dojszpizsati one nócsi szenyjo. Kak csűjemo (ár celi váras od toga gucsi) eden „učenec” (iměna nebom vöpiszao) je eto naszledüvájocso szenyjo szpiszao doli.

Zpó vörvo szem szi prvlé légao doli, kak szem segó meo, ár szem jakó zselno csakao, ka sze mi bode vtoj nócsi szenyalo, stero na skolnika zapoved verno morem doliszpiszati i notripokázati. Hvála Bógi szem mi je hitro na ocsi szeo, zászpaó szem jakó zglobikom sznom, vsterom sze mi je szenyja szkázala. Mati i jazs szva v „műző” imenüvao nyivo sla glédát, kama ete keden naměmo gnoj voziti i pod krumpise orati dati. Sla szva, ali dónok szva né táprisla! Komaj tániháva pri Bákoszkoj póti sztojécsi krízis, csűjeva od goricskoga kraja vcsászi, vcsászi dűdnyati, tak da bi okóli Szv. Bedenika stoj zlagvami dűdnyao. Pitam mater: „Ka je tó? Ednoga obláka nevidim i dónok grmi!” Z máterjov dale ideva — ali né dalecs — sztáneva i glédava próti goricskomi. Te szem pravo mami: „hodiva domó, lekho Vógrí idejo. Vidite, kak sze tírajo próti Rakicsani offi-cérje z kocšiji!” — „Eh ti norecek, ka bi slí Vógrí, — bár bi prislí”, právjio mama. „I csi bi rávno slí, vsze tó sze escse dalecs csűje, cajt mámo sze pomale szprávlati i dónok prvlé odidejo, kak Vógrí eszi pridejo”.

Nazáj sze domó obrěvna, pri farovi vnerědni szto-pájí szoldácke hitíjo, neszě vszákí, ka more, nisteri brezi pűkse. V várasí je veliko grózsanye, zmózní i gízdvái uradníki i uradnice trepetajócs bejszjo po szkrivni potáj, neszějo szvoje pinklice, kí vrokáj, kí na plécsaj i kak vrane sze raztorjeni vidíjo po nyivaj próti Bákovcam, próti Krógi sze pascsivsi, nisteri zkrvavjeni bizsí, gvúsnó je dőbo znaměnye od nisternoga lűblénoga szobocskoga brato szvojeja. Velki poběg je nasztano v Szoboti, junáski Krájnci szo sze v krátkoj ednoj vőri zcsisztili. Uradníki, policájí, „učitelje”, „učiteljice”, komisar, vszi vszi szo odbězsali brezi toga, ka bi „zbó-



gom“ ali „zdravo“ pravili. Szobocsanci szo sze vö na vilice szcsrédili, szmejáli szo sze i edem od drugoga szptávali: „Jeli bi pa izstina prisli Vögri?“ Nikáki szo pravli, kaj idejo, ti drugi szo pravli, kaj tecsasz nedo vervali, dokecs ji tú nedo vidili. Na szlédnye je civil-komiszáriata uradni szluga vönazvészto, kaj szo okóli Hodosa i kaj szo v Petróvci bodócsi zsandárje i finance brezi dúske pribészali i prineszli szo glász, kaj 50,000 vogrzszi sereg sze pribészáva, i vszi goricsanci z szekérami, z koszámi, z cepámi szo k nyim drúzsijo i idejo próti Szoboti i bode tekla krajnszka krv, kak potok. Záto je civilkomiszár vódna na szilno odhájanje zapoved okóli 7—8 vöre, záto szo potegújejo ztaksov szilov, da szmo i keszno vzéli na pamet, ka nyim je prázno meszto. Minóla je deszté, edenájset vóra, pódné szo zse vóbéj törmaj ozvónili i eszce szo nej prisli Vögri. Po poldnévi okóli 4—5 vöre szo dónok prisli. 24 vogrzszi huszárov, ali zse keszno, ár je jugoszávov zse eti né bíló. Tó je bio velki krajnszki pobég, 3—400 krajnszki uradnikov, eden regiment szoldacsije je odbészalo pred 24-timi vogrzszi huszármí, i bezsijo eszce zdaj zse próti Zágrebi, próti Ljubljáni, steri je prék Móre prisao, ár szo zsnijh vrli mórcsarje nej szamo ednoga poszlali na dno Móre. Váras je velko veszélje meo, hízse szo zásztavmi oklajene, mi szolszka déca szmo z národnimi pantlikami zse osznajszili, po várasí szmo goridoli hodili i lépe vogrzske peszmi szmo szpéváli. Nezrecseno veszélje je ládalo med lúsztvom, jasz szem sze túdi radúvao i na ednók szem pozábao célí krajnszki „pouk“. Zpajdási szem só glédát v püngrád, gde szo z mózsármí sztréláli. Ali oh neszreca, na eden dúnk szem sze prebúdo — i szaloszto — vsze je li szenya bíla! Vecs szem né mogao zaszpati, drúgo zse mi je né szenyalo, gori sztanovsí i doj szem szpiszao mojo szenyo. V sóli szem tádao „úctéli“. Vsze je zeléni gratúvao, gda je „éital“ je né najsao, ár je nika né poprávľao szamo je tászpiszao naszlédnye 5. Tó némrem prerazmití zakaj!

Nebózse tomi vucseniki je zagvúšno szledi v pamet szpadnalo, kaj bi nebi trbelo nyemi tó pravicsno szenyo tak doliszpiszati. Hja deca szo eszce nedúzna pri esinényi!!!

*Szobocsánc.*

### III.

#### Postúvani Goszpon Reditel!

Vednoj goricskoj vézsi szam edno nóto esújo popévati, stera szo mi je jáko povídla. Nisterne versuse szam dojszpiszao i poslem je nyim, lehko do vrédni na stampo.

Boszí ído v ostaríjo,  
Ár neszméto na postíjo.  
Pi, goszárk, pi,  
Ne bos szvínja ti.

Koze ído v ostaríjo,  
Pa sze do tla zapolíjo.  
Pi, koza, pi,  
Bojdi szvínja ti.

Mácska zápri notri v klanyo,  
Postúj Krányra, kak dosztójno.  
Pi, mácsék, pi,  
Ne bos bészén ti.

Dín sze bíje doj po róri,  
Nede usze po kránszkoj váli.  
Pi, Krányér, pi,  
Vujdes od nász ti.

Urana je né sztrínauvóna,  
Trpi, esi gál némas bína  
Pi, sztrícek, pi,  
Ne bos urana ti.

Dín sze tere kumesz v róri,  
Kak sze máte, brati Uógrí?  
Pi, brátec, pi,  
Gda pa prídes ti?

Mílnar mèle szúhe tucske  
U dobróti szmo, islen utese.  
Pi, mílnar, pi,  
Zsító bos mlo ti.

Zsiví mréti nicske nesese  
Uendú Szlovín zslíve eszce.  
Pi, Szlovín, pi,  
Né szí mrlvec ti.

## REDITELA PÍSZMA.

Mósz. Má bidti, ka nasa krajina mósz bode, steri ji vkúpvezse z Vogrzszi országom, ali ne miszlim, ka bi bíli táksi lúdjé, steri zse zdaj tákse nakanénye májo. Oni szo eszce prevecs gízdávi i prevecs zmótjeni, ka bi mogócsi bíli v prísesznoszt z csisztim poglédom glédati.

H. Zvónreden cajt zvónredno dúseвно mócs potrebúje. Zsaloszto je, ka tak malo lúsztvá je, ki tó previdijo. Bojnszka pa pobojnszka léta szo csloveco poszebiesnoszt na prevecs vsizko zmoznoszt zdignole. Lúsztvó je oszlepjeno i pozábilo je postene cslovece jákószi Vszáki cslovek li na szébe miszli i ne vídi, ka z tém mislénym szam szebi skódi. Nisterne sz k parafagufusam drzsijo i tak zse isesejo od podgovorenoszti réstíti, pa malo pocslopecsnoga obcsúténja vecs naprávi, kak sztó parafagufosov.

Zvónredne násztaje je nemógóce z parafagufusami vrácsíti. Nígárd je nemógócsse tákse parafagufuse napráviti, steri bi knásztajam popolno szpodobni bíli i stere bi na mézsti né trbélo preméniti. Áli vsze tó misléco pamet i obcsútése szrcé z ednov recsiov právoga csloveka potrebúje. Áli táksi z etekraj gránice túdi malo jeszte.

Zsé vecs, kak pred ednim létom szam od toga doszta gúcsio mojim poznancom vednom várasí. Tak szo mi je vídlo, ka me razmíjo. Áli gda szam odpótívo, eden prijátel mi etak právi: „Trno je lepó bíló, ka szí nam pravo, záto gda nazáj-prídes v Búdapest, tam túdi naprédávaj, i doprineszi naj tó po etomtoga tak bode“. Tak szo me oni zarazmili! Na tó túdi od vísesaga mészta csákajo rendelet, kak morejo szvojo pamet núcati i kak szo nyim szrcé naj gíba.

Velka tragédia, stera je nász doszégnoľa, v tom má szvoje zroke. Centrálna zmoznoszt je oszlepíla ocsi, pameti szo zse odevadile od toga, kabi szamosztojno i poszebi zmisľávale, vsza szo od vísísi vrétnov esakale.

Tó previdísi szam sze jasz na vódávanye Domovine nagno. Vszáki cslovek — prijátel i neprijátel vszeedno — tak miszli, ka je moj cio agitérati za Vogrzszkoga országa sztran. Né, cio Domovine je né tó. Nase lúsztvó né trbé agitérati i Vogrzszi ország túdi ne potrebúje agitéranye. Cio Domovine je nase lúsztvó na tó búdíti, naj szo za szvoj sors, za szvojo dosztójnoszt briga. Nase lúsztvó je dugo dugo lét v mírovcsini zsvélo i szkoron bi pozábilo na szvoji nogáj hoditi, v zmoznoszt Vogrzszkoga országa szo vtíonilo, i zdaj, gda je tá zmoznoszt na cajt héjnyala, kak netúžno déte sztojí v szvétí. Cio Domovine je nase lúsztvó na tó nadígávati, naj li na szébe, na szvoj sors, na szvojo dosztójnoszt, na szvojo kulturo, na szvoj jezik, na szvoje vérsztvínszko naprédíenje, na szvoj zsiték miszli i na nika drúgo né na szvétí. Zdj teliko zapelávcov hodi po szvétí. Zdj je szvét napunjeni z velkimi recsámi, zdaj sze szakse-féle blájszenszto obecsáva. Moja dúznosz je nase lúsztvó opominati, naj sze nedá v kaníti i zapelati, naj ne poszlúhsa na té velke recsí, ár szo tákse nígárd níksemi lúsztví né prinészle blájszenszto. Nígárd je níksi túhínek né záto priso, ár lúsztví kaj dobrogá cséé prineszti, nego záto ár szebi cséé kaj dobrogá szpraviti. Csi do szo nasi lúdjé, ki szvét poznajo, brigali za nasó dosztójnoszt, té vnozína nevidécsi nit posztáne med nami, steri nász mocnéssé vkúpvezsejo, kak na papéri naprávlane dokonesanye. Tó je né idealizmus, tó je né drémanye, tó je jedina mogócsna pót.

Odgovoren reditel: **MIKOLA SÁNDOR.**

Reditelstvo ino vódávanye:

Búdapest, VI., Nagy János-u. 7.  
Céna napréklácsanya za Vogrzszi ország 40 koron na léto.  
Napréklácsanye túdi gorívezme  
Wellisch Bela knigovezár v-Szentgótárdi.

HORNÝANSZKY VIKTORA STAMPARIA, BUDAPEST.